

CELE MAI IMPORTANTE PUNCTE: CE CONTEAZĂ CU ADEVĂRAT ÎN DEZBATEREA DESPRE EGALITATEA BIBLICĂ

Andrew Bartlett · Traducere în limba germană: Hans-Jörg Ronsdorf · august 2026 · revizuit în octombrie 2026

Dezbaterea de specialitate este vastă și poate fi destul de derutantă, dar există câteva puncte importante, centrale. În locurile-cheie, interpretările complementare se abat de la Sfânta Scriptură sau adaugă la Sfânta Scriptură ceva ce de fapt nu scrie acolo.

INTRODUCERE

Dezbaterea dintre complementariști și egalitariști este un *hățiș* și o *mlaștină* de păreri contradictorii despre ce învață Sfânta Scriptură în această privință. („Complementariștii” susțin că bărbații și femeile sunt, ce-i drept, egali înaintea lui Dumnezeu, dar că voia lui Dumnezeu este ca bărbații să le conducă pe femei, mai ales în căsnicie și în biserică. „Egalitariștii” susțin că atât bărbații, cât și femeile pot avea sarcini de conducere.)

Aici intră păreri contradictorii despre sensul cuvintelor și al pasajelor din Biblie, precum și păreri contradictorii despre fundalul istoric și cultural al celor spuse de Biblie.

Lucrarea de referință a complementariștilor, *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, editată de John Piper și Wayne Grudem, are 684 de pagini (ediția tipărită din 2021). Lucrarea amplă a lui Grudem, „*Evangelical Feminism and Biblical Truth*”, are 856 de pagini. Seria actuală de videoclipuri a lui Mike Winger pe tema „*Women in Ministry*” durează 43 de ore.

De partea egalitară, respectiv mutualistă, a dezbaterii, cartea lui Phil Payne „*Man and Woman, One in Christ*”, care se concentrează exclusiv asupra epistolelor lui Pavel, are peste 500 de pagini. A treia ediție a lucrării „*Discovering Biblical Equality*”, editată de Ron Pierce, Cynthia Westfall și Christa McKirland, are 698 de pagini.

Pe deasupra există numeroase alte cărți de ambele părți ale dezbaterii – de obicei de 200 până la 400 de pagini.

Noua mea carte, „*True Complementarity: The way of Christ for men and women*” (apărută în octombrie 2026 la Apollos), se ocupă de toate aceste argumente diferite și este de aceea cam la fel de amplă ca lucrarea amplă a lui Grudem.

Dacă aveți timpul și chemarea să studiați și să cercetați tot acest material, este bine. Dar dacă nu, ce atunci? Ce face credinciosul care are deja în viața lui atât de mult de dus cât poate suporta? Ce face pastorul care este oricum prea ocupat și se străduiește mereu să țină pasul?

Scopul meu în acest articol este să scot din întreaga dezbatere punctele *importante* și punctele *cele mai importante*.

Punctele importante sunt cele care duc cel mai limpede la o poziție mutualistă – o poziție a reciprocității și a egalității. Apoi voi scoate dintre punctele importante *cele două puncte cele mai importante*. Acestea sunt două puncte centrale despre care cred că, luate singure, îi scot poziției

complementare terenul de sub picioare. Dacă ai avea un minut ca să explici de ce mutualiștii resping o poziție complementară, acestea ar fi cele două puncte pe care ar trebui să le pomeniști.

Nădejdea mea este ca prin acest articol să-i ajut pe frații și surorile complementare să ajungă într-un loc mai bun, într-un loc în care cerul de deasupra este de un albastru mai blând și pământul de dedesubt de un verde mai plăcut.

Mai întâi voi prezenta pozitiv poziția mutualistă.

Apoi voi explica zece puncte esențiale în care poziția complementară se abate de la ceea ce spune Sfânta Scriptură. Le vom trata, în linii mari, în ordinea canonică – dar nu chiar exact, pentru că are sens să facem deosebire între căsnicie și slujire. Aceasta va forma cea mai mare parte a conținutului nostru.

În încheiere vom scoate în evidență cele două puncte cele mai importante. Unul privește alegerea cuvintelor de către Pavel în 1 Timotei 2:12. Celălalt privește lipsa unor instrucțiuni ale lui Dumnezeu către bărbați de a face ceea ce complementariștii le prescriu bărbaților. La sfârșitul articolului veți recunoaște de ce acestea sunt cele două puncte cele mai importante.

O CONCEPȚIE MUTUALISTĂ

O concepție mutualistă despre bărbați și femei pornește de la o temelie comună, asupra căreia cercetătorii complementari sunt de acord. Această temelie comună este respingerea părerii tradiționale a majorității despre femei.

Din punct de vedere istoric, femeile au fost subordonate bărbaților. Ca motiv principal al acestei subordonări era invocată inferioritatea femeilor – femeile erau socotite inferioare prin natura lor, de aceea trebuiau să fie subordonate și ca rang. Din cauza inferiorității lor naturale, ele trebuiau să fie supuse bărbaților în fiecare domeniu al vieții – în societate și în viața publică, în familie și în biserică.

Disprețuirea inteligenței și a capacităților morale ale femeilor nu era o părere marginală, extravagantă. Era concepția dominantă. Am putea cita nume mari ale creștinătății, ca Clement Alexandrinul, Augustin, Toma d'Aquino, Luther, Calvin, ba chiar și Wesley.

Ca ilustrare, un citat din ce a scris în anul 1665 teologul puritan de frunte Richard Baxter. El îi sfătuiește pe bărbați să se gândească, înainte de căsătorie, de câtă răbdare vor avea nevoie având în vedere natura femeilor:

„Nu este puțină răbdarea pe care v-o cere slăbiciunea firească a sexului feminin. În afară de câteva, care sunt răbdătoare și bărbătoase, femeile sunt în general cu o imaginație vie, delicate, pătimașe și nerăbdătoare, ușor înclinate spre mânia, gelozie sau nemulțumire; pe deasupra, sunt slabe la minte și de aceea incapabile să se îndrepte singure. Ele se află între bărbat și copil: câteva au mai mult din bărbat, și multe au mai mult din copil; dar cele mai multe se află doar într-o stare de mijloc.” (Baxter, A Christian Directory, partea 2: Christian Economics, cap. 1.)

Această concepție despre femei nu este extremă. Ea este mai degrabă regula.

Atât cercetătorii mutualiști, cât și cei complementari resping pe drept această concepție tradițională. Ea nu se trage din Cuvântul lui Dumnezeu, ci din filozofia și cultura omenească.

În istoria Bisericii au existat glasuri respectate care au contrazis părerea majorității. De exemplu, în secolul al patrulea, Vasile cel Mare a afirmat cu tărie că femeile sunt prin natura lor egale cu bărbații

din punct de vedere moral și intelectual (Vasile, *Despre originea omului*, cuvântarea 1). Dar părerea majorității, că femeile ar fi prin natura lor inferioare bărbaților, s-a menținut foarte îndârjit.

După multe secole de dezbateri, mai ales în secolele al XVII-lea până la al XX-lea, părerea majorității în Biserică se schimbase în sfârșit la sfârșitul anilor 1980. Ea s-a îndreptat spre recunoașterea adevăratei egalități a naturii femeii cu a bărbatului – moral și intelectual –, așa cum se exprimă ea în Sfânta Scriptură.

Domnul Isus n-a renunțat să-Și curățească Biserica.

Geneza

Temelia concepției corectate despre femei o formează Geneza 1:26–28, unde atât bărbații, cât și femeile au fost creați după chipul lui Dumnezeu, ca împreună-stăpânitori peste creația lui Dumnezeu.

Însă egalitatea ca persoane umane depline, după chipul lui Dumnezeu, nu înseamnă că bărbații și femeile sunt *la fel*. Dumnezeu ne-a creat bărbat și femeie. De aceea bărbații și femeile sunt diferiți. Ei se completează cu adevărat.

Tocmai din cauza deosebirilor dintre bărbați și femei folosesc termenul „mutualist” în locul termenului „egalitarist”. Din păcate, unii oameni înțeleg greșit termenul „egalitarist” ca pe afirmația falsă că bărbații și femeile ar fi la fel.

Avem nevoie aici de perspectiva Bibliei:

- A fi om după chipul lui Dumnezeu este primar; a fi bărbat sau femeie este important, dar secundar.

Să ne aducem aminte că Dumnezeu a creat animalele parte bărbătească și parte femeiască. Animalele însă nu sunt create după chipul lui Dumnezeu. Chipul lui Dumnezeu nu stă în deosebirea noastră de sex, ci în faptul că suntem oameni.

După ce în Geneza 1:28 bărbații și femeile sunt numiți stăpânitori împreună – unde este pomenită următoarea dată tema „stăpânirii”? În Geneza 3:16, unde oamenii au rățăcit și n-au ascultat de Dumnezeu. Dumnezeu o avertizează pe femeie că urmarea neascultării va fi stăpânirea bărbatului („el va stăpâni peste tine”).

Între realitățile vieții se numără faptul că bărbații au o forță musculară mai mare decât femeile și că bărbații nu nasc copii. Așadar, atunci când oamenii aleg să nu asculte de Dumnezeu și să se pună pe ei înșiși pe primul loc, aceasta duce de regulă la faptul că bărbații stăpânesc peste femei. Aceasta este Geneza 3.

Dar planul inițial al lui Dumnezeu din Geneza 1 nu era stăpânirea bărbătească (bărbații peste femei), ci stăpânirea comună (bărbații și femeile peste creație).

Vechiul Testament în general

Vechiul Testament mărturisește că, acolo unde lucrează Duhul lui Dumnezeu, femeile sunt chemate să-și asume sarcini de conducere.

Ne putem gândi la Maria (Miriam), sora lui Moise și a lui Aaron (Exodul 15; Numeri 12; 1 Cronici 6:3; Mica 6:4), la Hulda (2 Împărați 22; 2 Cronici 34) și mai ales la Debora (Judecători 4–5).

În Vechiul Testament, înainte de vremea împăraților, există doar trei conducători rânduiți de Dumnezeu care unesc în ei funcțiile de conducător suprem al poporului, de proroc, de judecător suprem și de comandant suprem: Moise, Samuel și Debora.

Dumnezeu nu este împotriva faptului ca femeile să ocupe poziții de conducere. Căci femeile, ca și bărbații, sunt create după chipul lui Dumnezeu.

Isus

În cultura iudaică din secolul I, femeile erau socotite – ca și în alte părți – inferioare bărbaților din punct de vedere moral și intelectual. Dar Isus nu le-a tratat pe femei ca pe oameni de mâna a doua. El le-a primit ca ucenice depline, alături de bărbați.

În Evanghelii, Isus îi învață pe ucenicii Săi cum să trăiască. În învățătura Sa nu face nicio deosebire între felul de viață al bărbaților și cel al femeilor.

Dar cum se explică faptul că a chemat doisprezece apostoli – toți bărbați?

Era un mod de a lucra legat de vremea aceea. Era un simbol care amintea de cei doisprezece patriarhi. Pe vremea lui Isus, în Israel nu mai existau de sute de ani douăsprezece seminții. Gestul simbolic de a strânge în jurul Său doisprezece bărbați arăta că acum El forma din nou poporul Israel în jurul Său.

Funcția trecătoare a acestui simbol este confirmată în Faptele apostolilor 1, unde Petru dă instrucțiuni pentru alegerea urmașului lui Iuda. Urmășul trebuie să fie un bărbat care a făcut parte din grupul ucenicilor în tot timpul lucrării publice a lui Isus (Faptele apostolilor 1:21–22). Aceasta este ceva unic.

Există un corespondent biblic de aceeași greutate pentru simbolismul celor doisprezece. Se arată la învierea lui Isus. Este alegerea Sa intenționată a unor femei ca primele care trebuiau să mărturisească că El înviase din morți. Vedem aceasta în relatările despre înviere din Matei 28, Luca 24 și Ioan 20. Această faptă simbolică arată că nenorocirea din Geneza 3 este acum îndreptată. Cum a spus Toma d'Aquino – cu trimitere la Eva, care l-a făcut pe Adam să mănânce din rodul oprit:

„Așa cum o femeie a fost cea dintâi care a vestit cuvintele morții, tot așa o femeie avea să fie cea dintâi care să vestească cuvintele vieții” (Toma d'Aquino, Comentariu la Evanghelia după Ioan, prelegerea 3 la Ioan 20).

1 Corinteni 7

Ajungem acum la cel mai lung pasaj din Noul Testament pe tema căsniciei: 1 Corinteni 7.

Acesta este singurul loc din Biblie în care se vorbește în mod explicit despre autoritatea în căsnicie și despre felul în care trebuie luate hotărârile în căsnicie.

Are soțul în 1 Corinteni 7 o autoritate pe care soția nu o are? Nu. Ei sunt un singur trup. În versetul 4, Pavel folosește pentru autoritatea bărbatului și pentru autoritatea femeii exact aceiași termeni. Autoritatea lor este reciprocă.

Este în 1 Corinteni 7 bărbatul cel care ia hotărârile? Nu. În versetul 5, Pavel spune că hotărârile privind timpul petrecut împreună în rugăciune și privind relațiile intime trebuie luate prin bună înțelegere. Aceasta este reciprocitatea în căsnicie.

Efesenii 5 și 1 Petru 3

În Efesenii 5:21, Pavel îi cheamă pe toți credincioșii la supunere reciprocă, fiecare supunându-se celorlalți.

Unii interpreți fac o excepție pentru soți în ce privește soțiile lor. Pavel însă nu face așa. În Cuvântul lui Dumnezeu nu este stabilită o asemenea excepție.

După ce Pavel i-a chemat în versetul 21 pe toți credincioșii la supunere reciprocă, de ce continuă el în versetele 22–24 să le amintească anume soțiilor să se supună soților lor? Probabil unele soții creștine din Efes credeau că poziția lor nou câștigată, egală în drepturi cu a soților lor în Hristos, le dădea un motiv să nu se supună și să nu-și trateze soții cu respect. Pavel le amintește să se supună și să-și respecte soții din frică de Hristos.

În acest pasaj, Pavel folosește o metaforă a capului ca să arate limpede cum trebuie să se poarte soțul față de soția lui. Nu este o metaforă a stăpânirii, ci a ceea ce am putea numi „rolul de salvator” (vezi 5:23). El se gândește: ce face un cap când este unit cu un trup? Îl hrănește și îl îngrijește.

Metafora lui despre cap și trup se sprijină pe ideea obișnuită că capul hrănește trupul. Așa cum Hristos, cu o dragoste care se jertfește, Își hrănește poporul cu care este unit, tot așa și soțul este chemat la o dragoste care se jertfește, ca să-și hrănească și să-și îngrijească soția, cu care este unit într-un singur trup (5:25–33a).

Cred că Pavel aplică aici principiul stabilit de Isus:

„Cui i s-a dat mult, i se va cere mult; și cui i s-a încredințat mult, i se va cere mai mult. (Luca 12:48)

Soții au o forță trupească mai mare și avantaje sociale. De aceea poartă o răspundere mai mare pentru dragostea care se jertfește și pentru slujirea față de soțiile lor. Aceasta este însemnătatea rolului lor de cap.

Învățătura lui Petru este în acord cu cea a lui Pavel. În 1 Petru 3, Petru îi îndrumă pe soți să se poarte cu soțiile lor cu smerenie și cu grijă și să le dea cinste ca împreună-moștenitoare ale vieții celei noi și veșnice.

Slujirea femeilor în Noul Testament

Dacă privim relatarea despre felul în care Duhul Sfânt a fost turnat în ziua Cincizecimii și o citim cu atenție, putem recunoaște lucrarea Duhului Sfânt: femeile vesteau, împreună cu bărbații, în public, faptele mari ale lui Dumnezeu, în fața unui public amestecat de bărbați și femei (Faptele apostolilor 1:14; 2:1–18). Petru a explicat evenimentul citându-l pe prorocul Ioel: „Fiicele voastre vor proroci” (Faptele apostolilor 2:17).

Ca și în Vechiul Testament, dar acum și mai puternic, Dumnezeu Însuși le mișcă pe femei să le slujească în public atât bărbaților, cât și femeilor.

În Faptele apostolilor, după Rusalii, femeile iau parte activă la răspândirea mesajului lui Isus (Faptele apostolilor 8:1–4; 18:18–26; cf. „bărbați” în Faptele apostolilor 11:20).

În epistole, atât apostolul Petru, cât și apostolul Pavel învață că slujirea se sprijină pe darurile duhovnicești. În 1 Corinteni 12, Pavel îi îndeamnă pe corinteni – bărbați și femei – să râvnească cu înflăcărare la darurile mai mari ale apostolilor, prorocilor și învățătorilor.

În diferitele pasaje care învață despre daruri, nu există niciun indiciu că Dumnezeu dăruiește darurile conducerii sau ale învățaturii numai bărbaților (Romani 12:3–8; 1 Corinteni 12:1–30; Efeseni 4:11–13; 1 Petru 4:10–11). O asemenea restricție ar fi destul de surprinzătoare având în vedere Galateni 3:28:

„Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască; fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus. ” (Galateni 3:28)

Între femeile înzestrate din Noul Testament se numără prorocițe ca fiicele lui Filip (Faptele apostolilor 21:9), diaconița Fivi (Romani 16:1–2), învățătoarele Maria și Priscila, precum și apostola deschizătoare de drum lunia (Faptele apostolilor 18; Romani 16:3–4, 6–7; Ioan Gură de Aur, Omilia 31 la Epistola către Romani).

În 1 Corinteni 11 vedem că femeile și bărbații aveau împreună un rol activ de conducere în bisericile locale, prorocind și conducând în rugăciune. Tot așa spune Pavel în 1 Corinteni 14:26 că „fiecare” aduce, într-un fel sau altul, o contribuție activă, inclusiv învățatura.

Aceasta este reciprocitatea în slujire.

Apocalipsa

Concepția mutualistă, potrivit căreia bărbații și femeile conduc sau stăpânesc împreună, trimite la marea viziune din Apocalipsa 5.

Viziunea lui Ioan descrie rezultatul marii lucrări de răscumpărare a lui Isus, Mielul, care, cu sângele Său, a răscumpărat oameni din orice seminție, de orice limbă, din orice popor și din orice neam:

„Ai făcut din ei o împărăție și preoți pentru Dumnezeuul nostru, și ei vor împărăți pe pământ!” (Apocalipsa 5:10)

Prin aceasta se împlinește în sfârșit intenția lui Dumnezeu pentru omenire – bărbații și femeile ca împreună-stăpânitori –, pe care am văzut-o deja în Geneza 1. Aceasta este viziunea ca toți oamenii credincioși, ca preoți ai lui Dumnezeu, să exercite stăpânirea Lui peste pământ – nu numai bărbații.

Acesta este mesajul pozitiv: reciprocitate în căsnicie, reciprocitate în slujire, bărbații și femeile împreună ca reprezentanți ai lui Dumnezeu.

O EVALUARE ÎN ZECE PUNCTE A CONCEPȚIILOR COMPLEMENTARE

Ca să fie limpede: nu pun la îndoială sinceritatea celor crezute de frații și surorile complementare. Ce pun însă la îndoială este corectitudinea acestor concepții ca redare fidelă a ceea ce spune de fapt Sfânta Scriptură.

Învățătorii complementari sunt de acord cu mutualiștii că femeile sunt oameni creați, la fel ca bărbații, după chipul lui Dumnezeu. Totuși ei spun că bărbații ar trebui să stăpânească binevoitor peste femei, să le conducă, să exercite autoritate asupra lor sau să ia hotărâri pentru ele.

Ei nu se sprijină pe motivul tradițional inițial pentru rolul de conducători al bărbaților. Nu mai este vorba de faptul că femeile ar fi inferioare prin natura lor. Ei spun mai degrabă că Dumnezeu le-a atribuit bărbaților și femeilor „roluri” diferite – în căsnicie, în biserică și poate și în societate, în sens mai larg.

Vom trece prin cele zece puncte, în care comparăm concepția complementară cu ce spune Sfânta Scriptură.

Înainte de a face aceasta, trebuie însă să observăm că cuvântul „rol” nu apare în Biblie.

Când s-a recunoscut că părerea tradițională a majorității din Biserică despre femei era greșită, complementariștii au dezvoltat o nouă justificare pentru a le pune pe femei sub conducerea bărbaților, folosind limbajul sociologic al „rolurilor”.

Această idee despre „rolurile” bărbaților și ale femeilor a fost o invenție a secolului XX. În comentariile biblice din secolul I până în secolul al XIX-lea nu se găsește nicio urmă a ei. Dar în ediția din 1991 a lucrării *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, termenul „rol” este folosit de peste 700 de ori.

Deoarece Dumnezeu le-a dat femeilor aceleași însușiri morale și intelectuale ca bărbaților și le-a dăruit daruri de conducere, nu pare să existe niciun motiv plauzibil pentru pretinsa atribuire a unor „roluri” – și totuși tocmai această atribuire o învață ei.

1) Geneza 2 și 3

După părerea cercetătorilor complementari, capitolele 2 și 3 din Geneza arată că Dumnezeu i-a rânduit pe bărbați să exercite față de femei sau față de soțiile lor un rol binevoitor de conducere. Ei afirmă că găsesc în aceste capitole „indicii” ale conducerii bărbătești.

Cercetând literatura respectivă, am găsit 13 puncte pe care diferiți cercetători le-au adus ca indicii ale conducerii bărbătești în aceste două capitole.

Ca să dau un exemplu: femeia a fost creată de Dumnezeu ca „ajutor” al bărbatului. Acesta ar fi un indiciu care implică un rol de conducere al bărbatului.

Dacă Geneza ar fi fost scrisă inițial în engleză, poate că am putea vedea în ea o asemenea implicație. Folosim cuvântul „ajutor” mai ales în sensul unui asistent subordonat.

Cartea Genezei a fost însă scrisă în ebraică. Cuvântul pentru „ajutor” este *ezer*. În ebraică se spune adesea că Dumnezeu este *ezer*-ul lui Israel. Aceasta nu este însă un indiciu că Dumnezeu l-ar fi rânduit pe Israel conducătorul lui Dumnezeu! Această pretinsă implicație a cuvântului *ezer* nu există în limba ebraică.

Am putea trece acum prin toate cele 13 pretinse indicii și să arătăm de ce sunt problematice. Punctul hotărâtor este însă altul și mult mai simplu.

Punctul hotărâtor este următorul: pretinsele aluzii nu sunt de ajuns.

Dacă cineva afirmă că bărbații ar avea o datorie dată de Dumnezeu de a le conduce pe femei, atunci avem dreptul să întrebăm: unde le este poruncit aceasta bărbaților? Unde li se spune bărbaților că aceasta este datoria lor dată de Dumnezeu?

Nu există nici o asemenea poruncă pentru bărbați, nici o afirmație despre datoria bărbaților în Geneza 2 sau în Geneza 3. Aceasta este o adăugire la Sfânta Scriptură.

2) Vechiul Testament în general

După părerea cercetătorilor complementari, Vechiul Testament arată că Dumnezeu le-a rezervat bărbaților rolul de conducere. Ei trimit la împărații bărbați și la preoții bărbați.

Ar avea sens să discutăm de ce argumentele lor, care se sprijină pe împărați și preoți, nu sunt întemeiate.

Punctul hotărâtor la Vechiul Testament este însă pur și simplu că rolul de conducere nu le este rezervat, în realitate, bărbaților. Am constatat deja asemănarea Deborei cu Moise și Samuel. Alegerea Deborei de către Dumnezeu drept conducătoare a poporului Său contrazice ideea că Dumnezeu le-a rezervat bărbaților rolul de conducere. Această regulă a fost adăugată ulterior Vechiului Testament; ea nu se află acolo.

Și dacă cineva aduce acest argument ... Nu – în text nu există niciun indiciu că ar fi fost cumva o pedeapsă a lui Dumnezeu pentru Israel să le dea o conducătoare de succes, sub care țara a avut pace 40 de ani. Nici Dumnezeu, nici poporul nu exprimă vreo rezervă față de Debora ca și conducătoare.

3) Isus

Am putea discuta pe larg despre felul în care Isus le-a tratat pe femei și despre diferitele teorii privind motivul pentru care Isus a ales doisprezece apostoli bărbați. Punctul hotărâtor din Evanghелиi constă însă în două fapte privind învățătura lui Isus.

Faptul 1: Isus le-a dat ucenicilor Săi în mod conștient multe porunci atemporale, care urmau să fie importante pentru generațiile viitoare.

Marea Trimitere le cere viitorilor ucenici să câștige ucenici noi și să-i „învețe să păzească tot ce v-am poruncit” (Matei 28:20). Ca să fim ucenici credincioși, trebuie deci să fim foarte atenți la ce a poruncit Isus.

Faptul 2: Între poruncile atemporale pe care le-a dat Isus se aflau porunci despre conducere, despre căsnicie și despre ucenicie. Dar El, în mod conștient, nu a dat nicio poruncă potrivit căreia conducerea ar fi rezervată exclusiv bărbaților, fie în Biserică, fie în căsnicie, fie în altă parte.

Complementariștii cred că este important ca bărbații să conducă, cel puțin în căsnicie și în Biserică. Dar se pare că Isus, Conducătorul și Domnul nostru, nu împărtășea această convingere. Dacă ar fi fost importantă, ar fi învățat-o. N-a făcut-o.

4) 1 Corinteni 7

Ar fi lămuritor să discutăm cum întregul capitol arată concepția lui Pavel despre egalitatea deplină în relațiile dintre bărbați și femei. Dar, ca să scoatem în evidență punctul central, ne concentrăm doar asupra versetului 5, în care Pavel le arată perechilor creștine cum să ia hotărâri privind relațiile intime și timpul petrecut împreună în rugăciune – prin bună înțelegere.

Complementariștii trebuie să afirme că această instrucțiune reprezintă o excepție deosebită de la rolul de conducere al soțului și de la răspunderea lui de a lua hotărârile.

Dar ideea unei excepții deosebite nu are sens. Aici este vorba de chestiuni importante – ba chiar centrale. Relațiile intime sunt apropierea trupească ce deosebește căsnicia de toate celelalte relații. Rugăciunea împreună este inima duhovnicească a unei căsnicii. Dacă hotărârile în aceste chestiuni trupești și duhovnicești centrale trebuie luate prin bună înțelegere, cum poate avea sens să argumentăm că soțul trebuie să conducă și să ia hotărârile cumva în alte aspecte, mai puțin importante, ale relației conjugale?

La aceasta nu se poate da niciun răspuns plauzibil.

În anul 1988, poziția complementară a fost formulată cu grijă în Declarația de la Danvers, semnată de mulți pastori și teologi cunoscuți. Dar în acest punct Declarația de la Danvers pur și simplu eșuează. Ea nici măcar nu recunoaște existența acestui loc important din Biblie.

5) Efeseni 5 și 1 Petru 3

Există tot felul de lucruri interesante despre care am putea discuta pe bună dreptate în Efeseni 5 și în 1 Petru 3. Am putea discuta concepțiile opuse despre ce vrea să spună Pavel prin metafora „capului” din Efeseni 5:23. Am putea discuta diferitele explicații pentru trimiterea lui Petru la Sara, care l-a numit pe Avraam „domn” – lucru pe care ea l-a murmurat în sinea ei, într-un râs neîncrezător (1 Petru 3:6; Geneza 18:12). Dar punctul hotărâtor nu cere să ne ocupăm de ce a înțeles Pavel prin „cap” sau să interpretăm amănuntele argumentației lui Petru. Căci punctul hotărâtor nu privește ce spun Pavel și Petru; *privește ce nu spun ei*.

Putem cerceta Efeseni 5 și 1 Petru 3 căutând o instrucțiune pentru soți ca ei să-și stăpânească soțiile, să le conducă, să exercite autoritate asupra lor sau să ia hotărâri pentru ele. Dar n-o vom găsi, pentru că asemenea instrucțiuni nu există.

Pavel le cere soților să-și iubească soțiile. O spune de trei ori. Petru le cere soților să se poarte cu grijă față de soțiile lor și să le cinstească. Dar niciunul dintre apostoli nu le dă bărbaților instrucțiunile pe care le prescriu complementariștii.

Declarația de la Danvers prezintă pretinsa datorie a bărbaților de a-și conduce soțiile ca fiind foarte importantă. Ea afirmă că neglijarea sau negarea datoriei lor de conducere va duce la urmări distrugătoare în familii (Declarația de la Danvers, afirmația 10). Nu este însă legitim să inventezi o poruncă a lui Dumnezeu și să afirmi că este foarte important ca bărbații să asculte de ea.

Când complementariștii spun că Dumnezeu cere ca soții să-și stăpânească soțiile, să le conducă și să exercite autoritate asupra lor sau să ia hotărâri pentru ele, ei adaugă la Cuvântul lui Dumnezeu o tradiție a oamenilor.

6) Slujirea femeilor în Noul Testament

Când este vorba de slujirea femeilor în Noul Testament, abordarea generală a interpreților complementari constă în a micșora sau a minimaliza ce făceau femeile.

Ar fi multe de spus despre slăbiciunile interpretărilor lor. Cel mai limpede și mai important punct este însă dificultatea pe care o au cu exemplul Priscilei, care îl învață pe Apolo în Faptele apostolilor 18.

Ei spun: A, aceea a fost doar o discuție teologică privată între niște credincioși oarecare. Dacă ținem însă seama de context, această explicație nu este de ajuns.

Cine a citit istoria știe ce se întâmplă.

O echipă de trei oameni care întemeiază biserici ajunge la Efes – Pavel, Priscila și Acuila. Pavel poate vesti Evanghelia în sinagogă și primește acolo reacții pozitive de la iudei. Ei vor ca el să rămână și să-i învețe mai departe, dar el hotărăște să-și continue călătoria.

Așadar, când pleacă mai departe, pe cine lasă acolo ca să se îngrijească de noul grup de credincioși? Trebuie să fie Priscila și Acuila. Ei sunt cei doi membri ai echipei care rămân în urmă.

Când sosește Apolo, Priscila și Acuila îl aud vorbind și sunt îngrijorați. Deși este învățat și un vorbitor puternic, Apolo trebuie să înțeleagă mai exact calea lui Dumnezeu. De aceea Priscila și Acuila îl iau deoparte și îl învață.

Comentatorii din primele secole au înțeles foarte bine că numele Priscilei este pus înaintea celui al soțului ei pentru că ea era învățătoarea principală (de exemplu Ioan Gură de Aur, Omilia 30 la Epistola către Romani; Ioan Gură de Aur, Prima omilie despre Priscila și Acuila).

Dar de ce l-ar asculta influentul Apolo pe Priscila și Acuila sau de ce i-ar da măcar atenție – mai ales că învățătoarea principală este o femeie? Pentru că ei sunt colaboratorii lui Pavel, pe care el i-a lăsat acolo ca să-i învețe și să-i îngrijească pe noii credincioși.

Când îl îndreaptă pe Apolo, aceasta nu este doar o discuție privată între niște credincioși oarecare. Ca membri rămași ai echipei, răspunzători de îngrijirea duhovnicească a noilor credincioși, ei își exercită autoritatea ca să-l corecteze.

Luca introduce această istorie ca să arate cum Pavel și-a extins slujirea prin colaboratoarele și colaboratorii pe care i-a pregătit. Ea ilustrează metoda pe care Pavel i-o descrie lui Timotei în 2 Timotei 2:2:

„ce-ai auzit de la mine în fața multor martori, încredințează la oameni de încredere, care să fie în stare să învețe și pe alții.” (2 Timotei 2:2)

Oamenii de încredere nu sunt bărbați, ci femei și bărbați. În acest verset nu există nicio stabilire a sexului.

7) 1 Corinteni 11

1 Corinteni 11:2–16 este locul dificil din Scriptură despre pieptănături sau acoperirea capului.

Pavel le dă atât bărbaților, cât și femeilor câteva instrucțiuni de îndreptare pentru cazul în care conduc biserica prin prorocie sau prin rugăciune cu glas tare. Corinteni știau ce se petrecea în Corint și în bisericile lor, de aceea instrucțiunile lui nu le-au fost, probabil, greu de înțeles. Pentru noi este însă mai greu. Despre fundal se discută mult.

Complementariștii folosesc acest pasaj pentru teologia lor a rolului de conducere. Ei interpretează metafora „capului” din versetul 3 într-un mod discutabil, adaugă cuvinte la versetul 10 și răstălmăcesc astfel sensul, încât el spune opusul a ceea ce scrie de fapt acolo.

În noua mea carte propun o interpretare a acestui capitol, care a luat naștere cu un mare sprijin din partea lui Phil Payne și în care totul se îmbină cu sens, și enumăr opt puncte în care interpretările complementare ale acestui pasaj contrazic cuvintele reale ale lui Pavel.

Dar nu trebuie să intrăm aici în amănunte, pentru că punctul hotărâtor este, cum am spus, foarte simplu. Oricum am interpreta pasajul, faptul limpede și de netăgăduit este că Pavel nu pune, în 1 Corinteni 11, nicio limită întinderii slujirii femeilor.

El încuviințează ca femeile să prooroască în fața bărbaților și a femeilor. Încuviințează ca femeile să se roage cu glas tare în prezența bărbaților și a femeilor. Nu le interzice femeilor nici să predice, nici să-i învețe pe bărbați, nici să facă slujba de pastor sau să conducă o biserică, nici vreo altă activitate de slujire.

Restricțiile complementariste privind slujirea femeilor lipsesc din acest pasaj.

8) 1 Corinteni 14:34–35

Aceste versete spun de trei ori, în trei feluri diferite, că femeile trebuie să tacă cu desăvârșire în biserică.

Traducerea germană Elberfelder CSV (traducere germană a Bibliei) redă versetele 34–35 astfel:

[1] Femeile să tacă în adunări.

[2] căci nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună, cum zice și Legea.

[3] Iar dacă vor să învețe ceva, să-i întrebe acasă pe propriii lor bărbați; căci este rușinos pentru o femeie să vorbească în adunare.

Lucrul cel mai remarcabil la aceste cuvinte este că ele nu redau propria părere a lui Pavel.

În capitolele 11, 12, 13 și 14, Pavel a învățat cum trebuie rânduie contribuțiile prin cuvânt ale bărbaților și femeilor în biserica adunată, după darurile lor duhovnicești, pentru ca acestea să se facă onorabil, cu dragoste și în bună rânduială. Dar femeile nu pot aduce contribuții prin cuvânt după darurile lor, dacă nu le este îngăduit să vorbească!

Cei mai mulți interpreți complementari admit fără greutate că Pavel nu poate să fi vrut să spună ce spun de fapt aceste versete: că femeile trebuie să tacă în biserică și n-au voie să vorbească.

Părerea dominantă a învățătorilor complementari este că Pavel vrea să interzică aici doar un anumit fel de vorbire a femeilor – și anume cercetarea sau evaluarea prorociilor, ceea ce, după părerea lor, ar contrazice „rolul bărbătesc de conducere”. Dar această părere nu se poate susține. Ea contrazice cuvintele clare, care sunt insistente și nerestricționate.

Dacă teza că evaluarea prorociilor ar fi interzisă ar fi corectă:

- atunci Pavel își duce ascultătorii în rătăcire, pronunțând limpede și clar o interdicție totală a oricărui fel de vorbire a femeilor, deși, chipurile, intenționează doar să le interzică femeilor evaluarea prorociilor.
- atunci el își duce ascultătorii și mai mult în rătăcire, repetând de trei ori interdicția totală, ca să o sublinieze în mod deosebit.
- atunci el îi duce în rătăcire spunând limpede că interdicția de a vorbi este valabilă când femeile sunt în biserică, deși, chipurile, vrea să o facă valabilă doar atunci când sunt evaluate prorocii.
- atunci el aduce, în mod nelogic, ca singur exemplu concret de aplicare a interdicției, punerea de întrebări din dorința de a învăța, ceea ce este o altă activitate decât cea pe care, chipurile, vrea să o interzică.
- atunci el contrazice ce tocmai a spus în versetul 29 despre cine trebuie să evalueze prorociile. În versetul 29 el spune că „ceilalți” trebuie să cântărească cele spuse – adică ceilalți proroci trebuie să cântărească prorocia. Între „ceilalți” se numără atât bărbați, cât și femei.
- De fapt, el contrazice întreaga idee centrală a învățăturii sale din capitolele 11–14, și anume că fiecare mădular din biserică trebuie să aducă o contribuție după darurile sale duhovnicești – ceea ce înseamnă că femeile cu darul vorbirii ar trebui să-l folosească, și nu să tacă.

Regula că femeile n-au voie să evalueze prorociile nu se află în text.

Iată punctul hotărâtor: dacă privim ce spun foarte limpede aceste două versete, putem fi siguri că aceste două versete nu redau propria părere a lui Pavel.

Există doar două posibilități realiste de a înțelege ce se petrece aici.

Prima posibilitate realistă este că el citează un anumit grup de oponenți, ca să-i contrazică în ce spune după aceea (în versetele 36–40).

A doua posibilitate realistă este că cele două versete sunt o adăugire ulterioară, care a apărut prin faptul că o notă marginală dintr-o copie timpurie a fost preluată în textul principal când epistola a fost copiată din nou. Există și alte exemple de acest fel în manuscrisele Noului Testament.

Din cauza trăsăturilor deosebite ale manuscriselor, care cer o explicație, socotesc a doua teorie ca fiind probabil cea corectă – teoria adăugirii ulterioare.

Declarația de la Danvers, în mod înțelept, nu se sprijină pe aceste două versete. Este o reținere înțeleaptă, căci nimeni n-a găsit o cale satisfăcătoare de a le interpreta astfel încât să redea propria părere a lui Pavel. Aceasta pentru că aceste versete nu redau propria părere a lui Pavel.

9) 1 Timotei 2

În Epistola întâi către Timotei, Pavel îi scrie lui Timotei, aflat în Efes, și îi dă instrucțiuni privind felul în care să se poarte cu învățătura falsă și cu urmările ei.

Traducerea englezească a Bibliei cea mai îndrăgită de complementariști este ESV. În ESV, 1 Timotei 2:12 spune:

„Nu îngădui unei femei să învețe pe alții sau să exercite autoritate asupra unui bărbat.”

Traducerea germană Elberfelder CSV o redă așa:

„Dar nu-i îngădui femeii nici să învețe pe alții, nici să stăpânească peste bărbat, ci să stea în liniște.”

Acest verset are o importanță enormă în gândirea complementară, pentru că el justifică restricții generale ale slujirii femeilor.

Următoarele două versete – versetele 13 și 14 – îi pomenesc pe Adam și Eva. Interpretările complementare ale versetului 12 îl înțeleg pe Pavel în sensul că el stabilește o regulă generală de purtare – o regulă întemeiată pe voia lui Dumnezeu, așa cum este descoperită în Geneza, în istoria lui Adam și a Evei. Ei cred că Pavel se referă la un principiu al creației privind autoritatea bărbatului asupra femeii.

Există o dezbatere importantă despre întrebarea dacă Pavel se referă aici într-adevăr la un principiu al creației sau dacă mai degrabă trimite la istoria lui Adam și a Evei ca să-l îndemne pe Timotei să o folosească drept exemplu pentru primejdia care apare când o femeie amăgită învață un bărbat.

Există și o dezbatere importantă despre întrebarea dacă „a exercita autoritate” este o traducere corectă. După părerea mea, o traducere mai bună ar fi „a copleși” sau „a stăpâni” sau „a domina”.

Există și o dezbatere importantă despre singularul „femeie” din versetele 11 și 12. Este vorba de o anumită persoană din Efes, pe care Pavel nu vrea să o numească, sau face el un fel de afirmație

generală? Dacă face o afirmație generală, cine sunt atunci femeile care formează acest grup? Sunt toate femeile sau sunt anumite femei bogate, despre care tocmai a vorbit în versetele 9 și 10?

Există și o dezbatere importantă despre motivul pentru care cuvântul „bărbat” din versetul 12 stă la singular. Complementariștii spun că este în regulă ca o femeie să învețe un bărbat, cum a făcut Priscila, dar că femeile n-ar trebui să învețe grupuri de bărbați – ceea ce Pavel nu spune așa.

Pentru scopurile noastre, atenția noastră principală se îndreaptă însă asupra scurtei propoziții din versetul 12: „Dar nu-i îngădui”.

În greacă sunt doar două cuvinte: *ouk epitrepō*, care, după context, ar putea fi traduse fie prin „Nu îngădui”, fie prin „Acum nu îngădui”.

Cred că „acum nu îngădui” se potrivește mai bine cu contextul, dar să rămânem la traducerea „Dar nu-i îngădui”.

Această mică propoziție, „Nu îngădui” sau *ouk epitrepō*, reprezintă un obstacol de netrecut pentru interpretarea complementară. Căci formularea lui Pavel este un indiciu clar că el nu stabilește o regulă generală întemeiată pe voia descoperită a lui Dumnezeu.

Permiteți-mi să explic.

Potrivit teologiei complementariste a „rolului de cap” al bărbatului, Pavel spune că este greșit ca o femeie să exercite autoritate asupra unui bărbat (v. 12), pentru că Dumnezeu l-a creat pe Adam înaintea Evei (v. 13), iar din această ordine a creației se deduce că, după planul lui Dumnezeu, este greșit ca femeile să aibă autoritate asupra bărbaților. De aici urmează că încălcarea planului lui Dumnezeu de la creație, privind autoritatea bărbatului asupra femeii, este echivalentă cu neascultarea de voia descoperită a lui Dumnezeu pentru bărbați și femei.

A nu asculta de voia descoperită a lui Dumnezeu este păcat. A face aceasta cu bună știință este răzvrătire împotriva lui Dumnezeu. În consecință, Declarația de la Danvers spune că este păcătos ca femeile „să se împotrivescă restricțiilor rolurilor lor” (Declarația de la Danvers, afirmația 4).

Dar dacă Pavel vorbește despre ceva ce echivalează cu o neascultare păcătoasă de voia descoperită a lui Dumnezeu, cum să explicăm atunci alegerea cuvintelor de către Pavel? Pavel nu poate da sau refuza permisiunea de a păcătui, de a nu asculta de Dumnezeu sau de a se răzvrăti. Formularea prescripției pe care complementariștii afirmă că o expune Pavel contrazice alegerea cuvintelor de către Pavel: „Nu îngădui” sau *ouk epitrepō*.

Închipuiți-vă că ați fi un conducător creștin cunoscut, care învață – să zicem – sfințenia vieții omenești și păcătoșenia uciderii și își sprijină învățătura pe cartea Genezei, pentru că oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu, cum se spune în Geneza 1:26–27, la fel în Geneza 5:3 și din nou în Geneza 9:6. V-ați putea închipui serios să spuneți sau să scrieți următoarele: „Nu îngădui să se ucidă, căci Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul Său”?

Este greu de închipuit că până și papa ar vorbi așa. Aceasta pentru că nu este hotărârea dumneavoastră (sau a papei) dacă uciderea este bună sau rea, și nu vă revine dumneavoastră (sau papei) să o îngăduiți sau să nu o îngăduiți. Uciderea contrazice voia descoperită a lui Dumnezeu pentru oameni. A nu asculta de voia descoperită a lui Dumnezeu este păcat.

Dacă, dintr-un motiv oarecare, ați fi hotărât să folosiți cuvântul „a îngădui” ca să exprimați interdicția, ați arăta, prin depersonalizare, că este vorba de o regulă generală, de exemplu în „Cuvântul lui

Dumnezeu nu îngăduie uciderea” sau „Nu este îngăduit să ucizi”.

Exemplul uciderii este potrivit din cauza legăturii cu Geneza. Uciderea este, firește, un caz extrem. Dar fie că un păcat împotriva voii descoperite a lui Dumnezeu este mai mare sau mai mic – punctul central rămâne același.

Recunosc că Pavel își scrie epistola ca apostol și își exercită autoritatea duhovnicească asupra unei biserici pe care a întemeiat-o personal. Dar chiar dacă Pavel vrea să exprime o interdicție întemeiată pe creație, care reflectă voia descoperită a lui Dumnezeu pentru bărbați și femei și a cărei nesocotire este păcătoasă și răzvrătită, formularea lui, prin care refuză personal permisiunea, este extrem de ciudată. De fapt, este atât de nepotrivită, încât e greu să găsești cuvinte care să-i redea îndeajuns ciudățenia.

Ca pastor, n-ați spune turmei dumneavoastră: „Nu vă îngădui să comiteți adulter” sau „Nu vă îngădui să furați”.

Biblia este o mare bibliotecă de cărți și conține multe reguli generale de purtare, dar – deloc surprinzător – nicăieri în Biblie, de la Geneza până la Apocalipsa, nu există un loc în care cineva să formuleze o interdicție generală a unei purtări greșite cu expresia „nu îngădui” sau „acum nu îngădui”. Aceasta este absolut fără precedent.

Ce spun cercetătorii complementari ca răspuns la această obiecție fundamentală? Cum explică ei o alegere a cuvintelor atât de fără precedent și de nepotrivită pentru o interdicție pretins generală, întemeiată pe planul lui Dumnezeu de la creație pentru bărbat și femeie?

Am cercetat scrierile cercetătorilor complementari, precum și videoclipurile lui Mike Winger, și n-am găsit niciun răspuns la aceasta. (Vezi nota finală.)¹

Interpretarea complementară nu se potrivește cu cuvintele lui Pavel.

Explicația evidentă pentru alegerea cuvintelor de către Pavel este că el nu exprimă o regulă generală de purtare, nicio interdicție generală; în schimb, el impune unui anumit grup de femei amăgite o restricție, ca să limiteze efectele învățăturilor false.

Cum a formulat Tim Mascara: 1 Timotei 2 nu este un plan-model, ci un platură.
<https://timascara.substack.com/p/reading-1-timothy-together-part-1>.

10) 1 Timotei 3 ȘI Tit 1

În 1 Timotei 3:1–7 și în Tit 1:5–9, Pavel dă liste de condiții pentru prezbiteri.

Unii cercetători complementari respectați admit că aceste liste nu le exclud clar pe femei. Alții însă argumentează că listele le exclud cu siguranță pe femei, pentru că Pavel folosește în ele o expresie care poate fi tradusă literal prin „un bărbat care aparține unei singure femei”. Această expresie se găsește în 1 Timotei 3:2 și în Tit 1:6. Ea este tradusă diferit: „bărbatul unei singure neveste”, „credincios soției sale”, „căsătorit o singură dată”, „credincios partenerului său de căsătorie” sau „credincios în căsnicie”.

Lista din 1 Timotei 3 se referă în continuare la casa candidatului, iar ambele liste se referă la copiii candidatului.

Există o discuție importantă despre întrebarea dacă Pavel folosește în 1 Timotei 3:2 și în Tit 1:6 limbajul masculin în mod generic, ca să numească însușiri care sunt valabile atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

Am putea discuta și posibilitățile de traducere ale cuvântului care introduce enumerările – *dei* –, care ar putea însemna atât „este necesar”, cât și „este potrivit”.

Și există o discuție importantă despre fundalul istoric:

- Dacă existau deja în Vechiul Testament excepții de la rolul bărbătesc de conducere, și dacă existau deja excepții în societatea mai largă, și dacă atitudinea lui Isus și a apostolilor față de femei era mai pozitivă decât cea a culturii dominante, și dacă femeile primeau și exercitau darurile Duhului, și dacă în biserici existau femei cunoscute ca Priscila, Lunia și Lidia, precum și Nimfa, Fivi și așa mai departe, atunci – dacă ar fi trebuit să existe o regulă potrivit căreia slujba de prezbiter în biserici ar fi interzisă tuturor femeilor – aceasta ar fi trebuit exprimată foarte limpede, ca să nu poată exista nicio îndoială în privința ei.

Dar aici vine punctul nostru central. Întrebarea hotărâtoare este: le dă Pavel lui Timotei și lui Tit indicii despre candidații potriviți pe care să-i ia în considerare, sau stabilește el condiții obligatorii, care sunt indispensabile în toate cazurile pentru ca o persoană să poată fi socotită potrivită să fie prezbiter în biserica lui Dumnezeu? Punctul nostru central este că nu are sens să citim aceste liste ca liste de condiții obligatorii.

Gândiți-vă că Pavel a scris în 1 Corinteni 7 despre avantajele vieții de necăsătorit pentru lucrarea în slujba Domnului. Interpretarea ca și condiții obligatorii ar avea drept urmare că Pavel însuși ar fi socotit nepotrivit pentru slujba de prezbiter într-o biserică locală, deoarece nu avea soție, nu conducea o casă și nu avea copii. Și același lucru ar fi valabil chiar și pentru Domnul Isus însuși, care nu avea nici soție, nici casă, nici copii. Aceasta ar fi o concluzie absurdă.

Listele nu sunt cerințe generale, obligatorii; ele sunt indicatori pentru candidații probabili, potriviți împrejurărilor.

Dacă listele nu pot fi folosite ca să-i excludă definitiv pe oamenii care nu au soț sau soție, copii sau o casă, ele nu pot fi folosite nici ca să le excludă definitiv pe femei.

Interpretarea noastră a enumerărilor ca indicatori potriviți împrejurărilor respective este confirmată de deosebirile dintre cele două enumerări. De exemplu, deoarece biserica din Efes este bine așezată, Pavel poate spune în 1 Timotei 3:6 că un candidat nu trebuie să fie întors de curând la Dumnezeu. Bisericile din Creta însă, în care Tit trebuie să rânduiască prezbiteri, sunt noi; de aceea, în epistola lui Pavel către Tit nu există o asemenea cerință, pentru că aceasta ar împiedica orice rânduire.

CELE DOUĂ PUNCTE CELE MAI IMPORTANTE

Să scoatem acum, din ce am discutat până aici, cele două puncte cele mai importante.

Alegerea noastră a celor două puncte cele mai importante rezultă din ceea ce complementariștii înșiși socotesc central pentru poziția lor.

Fără îndoială, 1 Timotei 2:12 este textul cel mai important pentru restricțiile complementariste privind slujirea femeilor. Importanța lui centrală este subliniată adesea, atât de cercetători, cât și de învățători populari. De exemplu, George Knight spune în *Recovering Biblical Manhood and Womanhood* că versetul 12 este „cea mai clară afirmație” care „insistă ca bărbații să fie conducătorii principali în biserică” (ediția din 1991, pagina 359). Mike Winger spune în seria sa de videoclipuri „Women in

Ministry” că 1 Timotei 2 este locul „cel mai clar” care îngrădește funcția de conducere a femeilor în Biserică (partea 12, ALL The Debates over 1 Tim 2:11–15, la 0:01 și la 9:00–9:01).

De aceea mi se pare destul de uimitor că autorii și vorbitorii complementari nu au niciun răspuns la obiecția noastră centrală privind versetul 12: problema că „nu îngădui” nu este felul potrivit de a introduce o regulă generală de purtare care ar reflecta, chipurile, voia descoperită a lui Dumnezeu – o regulă generală a cărei nesocotire ar fi păcătoasă.

Dacă aceasta este o regulă generală de la Dumnezeu, atunci Dumnezeu este Cel care nu-i îngăduie unei femei să învețe pe alții sau să exercite autoritate asupra unui bărbat – nu Pavel!

Complementariștii insistă că aici este vorba tocmai de o asemenea regulă – o regulă generală stabilită de Dumnezeu. Dar atunci nu are sens ca Pavel să spună: „Nu îngădui”. Cum poate fi aceasta o hotărâre de principiu a lui Pavel, dacă este legea lui Dumnezeu?

Complementariștii socotesc această pretinsă regulă din 1 Timotei 2:12, care îngrădește învățătura și autoritatea femeilor, o extindere a unei reguli mai fundamentale a autorității bărbatului asupra femeii. Pentru că Adam a fost creat primul, de aici ar urma cumva că bărbații sunt răspunzători să exercite autoritate asupra soțiilor lor și asupra femeilor. Al doilea dintre cele două puncte cele mai importante ale noastre este cel mai important dintre toate, căci merge la rădăcina acestei reguli mai fundamentale.

Punctul nostru cel mai important este lipsa totală, în Sfânta Scriptură, a oricărei învățături dumnezeiești adresate bărbaților care să spună că sarcina bărbaților ar fi să stăpânească peste femei.

John Piper este, alături de Wayne Grudem, unul dintre principalii arhitecți ai complementarismului. El crede că Declarația de la Danvers este „profetică” și că ea „îi confruntă pe bărbații care nu sunt dispuși să-și conducă soțiile” (Piper, „The Current State of Complementarity”, site-ul *Desiring God*, 2022). Potrivit lui Piper, este „un păcat devastator” ca un soț să nu-i dea soției sale conducere duhovnicească (*Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, ediția din 1991, pagina 44).

Dar dacă neglijarea pretensei datorii a bărbatului de a-și conduce soția sau de a le conduce pe femei este un păcat devastator, de ce, de la Geneza până la Apocalipsa, niciun proroc și niciun învățător nu le arată bărbaților în mod explicit că au o asemenea datorie?

Pavel n-a spus-o. Petru n-a spus-o. Isus n-a spus-o. Dumnezeu n-a spus-o.

Un semnal de avertizare – un steag roșu

În încheiere, aș vrea să mai pomenesc ceva ce scot în evidență în cartea mea *True Complementarity: The way of Christ for men and women* („Adevărata complementaritate: Calea lui Hristos pentru bărbați și femei”).

Să ne aducem aminte că în Biblie există într-adevăr un loc în care cineva dă porunca să stăpânească bărbații peste femei. Acest loc se găsește în cartea Estera, iar porunca n-a fost dată nici de Dumnezeul adevărat, nici în Numele Lui.

Ea venea de la niște „înțelepți” păgâni. Porunca a fost dată de un împărat păgân mândru și răzbunător. Împărăteasa lui refuzase cu curaj să asculte de porunca dată de el sub influența băuturii, de a fi arătată ca un obiect la banchetul lui de stat și de a fi privită cu ochi lacomi de oaspeții lui beți.

În Estera 1:22, porunca împăratului Ahașveroș (Xerxes) spune că fiecare bărbat să fie stăpân în casa lui, ceea ce înseamnă mai ales că fiecare bărbat să stăpânească peste soția lui (vezi versetele 16–20).

După ce mânia împăratului s-a potolit, el s-a dedat unei forme instituționalizate de exploatare sexuală. Din fiecare provincie a împărăției lui i-au fost aduse fecioare atrăgătoare. Apoi, în fiecare noapte, a violat o tânără femeie, o fecioară, pe care după aceea o surghiunea în partea haremului său rezervată „mărfii folosite” – ca să nu mai fie văzută niciodată, afară de cazul în care era chemată (Estera 2).

Așa era omul care a dat această poruncă. Un păgân, un violator în serie, un infractor sexual odios – el este singura persoană din Biblie care le poruncește bărbaților să exercite autoritate asupra femeilor.

Un semnal de avertizare mai clar abia dacă se poate închipui.

Abuzul lui josnic de puterea bărbătească este o confirmare sumbră a avertismentului lui Dumnezeu din Geneza 3:16. Stăpânirea bărbaților peste femei este rezultatul neascultării omenești. Nu este o poruncă a lui Dumnezeu către bărbați.

Pentru studiu aprofundat

Pentru mai multe despre părerea tradițională a majorității despre inferioritatea femeilor și despre respingerea ei, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 2.

Pentru mai multe despre conceptul complementarist de „roluri”, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 7.

Pentru mai multe despre Geneza 2 și 3, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 5 și 6.

Pentru mai multe despre femeile din Vechiul Testament, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 7 și 8.

Pentru mai multe despre Isus, cei doisprezece și Evangheliile, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 3 și 4.

Pentru mai multe despre 1 Corinteni 7, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 9.

Pentru mai multe despre Efeseni 5, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 10 și 11.

Pentru mai multe despre 1 Petru, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 12.

Pentru mai multe despre slujirile femeilor în Noul Testament, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 13–17.

Pentru mai multe despre 1 Corinteni 11:2–16, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 18–20.

Pentru mai multe despre 1 Corinteni 14:34–35, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 21 și 22.

Pentru mai multe despre 1 Timotei 2, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolele 23–29.

Pentru mai multe despre condițiile pentru prezbiteri din 1 Timotei 3 și din Tit 1, vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 30.

Dacă vă preocupă influența culturii asupra interpretării Bibliei și „pantele alunecoase” (când o schimbare de părere duce la alta), vezi True Complementarity: The way of Christ for men and women (Apollos, 2026), capitolul 31.

Note

1. Despre lipsa unei explicații, vezi Hurley, *Man and Woman in Biblical Perspective*, 1981: 200–2; *Recovering Biblical Manhood and Womanhood*, 1991: 180–1 (Moo); Knight, *The Pastoral Epistles* 1992: 140; Mounce, *Pastoral Epistles* 2000: 120–3; Grudem, *Evangelical Feminism and Biblical Truth* 2004: 65–9, 299–302; Blomberg, *Two Views on Women in Ministry* 2005: 168; Sandom, „Different by Design” 2012: 154–60; Köstenberger și Köstenberger, „God’s Design for Man and Woman” 2014: 205–12; „Women in The Church”, ediția a 3-a: 155–61 (Köstenberger), 188–90 (Schreiner); Smith, *God’s Good Design* 2019: cap. 2; Grudem, *Systematic Theology*, ediția a 2-a 2020: 1152, 1161; DeYoung, *Men and Women in the Church* 2021: 79–80; Kuruvilla, 1 and 2 Timothy, Titus 2021: secțiunile 4.2.1–2. Yarbrough (*The Letters to Timothy and Titus* 2018: 175) nu tratează direct dificultatea, dar spune că ideea călăuzitoare a lui Pavel „este un mod plin de tact de a-i aminti lui Timotei împărțirea muncii care era valabilă la serviciul divin al bisericii”. Aceasta nu este însă convingătoare. Dacă ar fi fost practica obișnuită a lui Pavel să interzică femeilor să-i învețe pe alții, n-ar fi fost un gest de tact să i-o amintească lui Timotei. Spre comparație: era practica lui obișnuită să condamne imoralitatea sexuală, dar nu ne putem închipui serios că i-ar fi scris lui Timotei, din tact: „Nu îngădui imoralitatea sexuală.” În plus, tactul lui Pavel se arată în această epistolă prin faptul că nu le numește pe femeile bogate care se purtau greșit, în timp ce față de Timotei este de la un capăt la altul destul de direct (vezi 1:3; 18–19; 3:15; 4:6–7; 11–16; 5:1; 21–23; 6:2; 11–14; 20–21).

În nota 309, Yarbrough numește două locuri în care se folosește «a îngădui», iar acestea subliniază dificultatea: (1) În 1 Corinteni 14:34, „nu este îngăduit” este un pasiv la persoana a treia, care se potrivește bine pentru a expune o regulă generală stabilită de o autoritate competentă, spre deosebire de „nu îngădui”; (2) În 1 Corinteni 16:7, Pavel spune că speră să-i viziteze pe corinteni cândva, „dacă îngăduie Domnul” – lucru pe care Domnul îl poate face într-un anumit moment, dar nu și în altul. Am tratat această problemă cu „Nu îngădui” în Bartlett, *Men and Women in Christ: Fresh Light from the Biblical Texts* 2019: 220. Din câte știu, niciun recenzent de orientare complementaristă care s-a ocupat de cartea mea n-a dat un răspuns la aceasta. Unii ar putea trimite la felul în care vorbesc fariseii în Marcu 10:4 („Moise a îngăduit să se scrie o carte de despărțire”) și Isus în Matei 19:8 („Din pricina împietririi inimilor voastre v-a îngăduit Moise să vă despărțiți”). Trimiterea privește efectul prescripției din Legea lui Moise din Deuteronomul 24:1–4, care îi interzicea unui bărbat care se despărțise de soția lui să se căsătorească mai târziu din nou cu ea; aceasta implica faptul că divorțul era tolerat, iar Isus explică de ce era așa. Dar aici „Moise” este o exprimare prescurtată care înseamnă „Legea lui Moise”, iar aceste texte nu folosesc persoana întâi („îngădui”). De fapt, Legea lui Moise nu spune nicăieri „îngădui” sau „Nu îngădui”, și nici Isus însuși nu folosește niciodată o asemenea expresie când expune o regulă de purtare.